

XLV Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej
Turystyczno-Krajoznawczy PTTK
etap wojewódzki
Rybnik, 22 kwietnia 2017 roku

test wiedzy: część krajoznawcza – *szkoła podstawowa*

Rozwiązanie tego testu polega na wybraniu **tylko jednej** poprawnej odpowiedzi „a” lub „b” lub „c” lub „d”. Literę, którą oznaczono wybraną odpowiedź, wpisujemy na załączoną kartę odpowiedzi obok numeru pytania (w przypadku pomyłki przekreślamy dotychczasową literę i obok wpisujemy nową).

- „Gumiklejzy”, „hekele” i „oberiba” to gwarowe nazwy
a/ elementów górnośląskiego stroju ludowego
b/ instrumentów muzycznych spotykanych na pograniczu śląsko-morawskim
c/ narzędzi używanych przez górników
d/ potraw kuchni śląskiej
- „Miastem rond” nazywane/-y jest
a/ Jastrzębie-Zdrój b/ Knurów c/ Rybnik d/ Wodzisław Śląski
- Pochowany w Rudach raciborskich Julius Roger (1819-1965) – lekarz, społecznik, budowniczy szpitali, entomolog, miłośnik i zbieracz pieśni śląskich – był
a/ Czechem b/ Niemcem c/ Polakiem d/ Ślązakiem
- „Łęczczok” – rezerwat w Parku Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” – swą nazwę wywodzi od
a/ miejscowości, w której leży
b/ największego ze stawów na jego terenie
c/ rzeki, która przez niego przepływa
d/ staropolskiego słowa oznaczającego lasy lub łąki błotne
- Słynna coroczna procesja konna w Pietrowicach Wielkich (powiat raciborski) do drewnianego kościółka Świętego Krzyża odbywa się w
a/ Boże Ciało
b/ pierwszy dzień kalendarzowego lata
c/ Poniedziałek Wielkanocny
d/ święto Podwyższenia Krzyża Świętego – 14 września
- Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Mieszko” w Raciborzu swe pomieszczenia biurowe (i jeden z zakładów produkcyjnych) umieściły w
a/ budynku byłego więzienia b/ dawnym browarze
c/ poniemieckiej wieży ciśnień (wodnej) d/ zamku książąt raciborskich
- W 1788 r. uruchomiono pierwszą poza Anglią maszynę parową. Wydarzenie to miało miejsce w kopalni „Fryderyk” w
a/ Dąbrowie Górniczej b/ Rydułtowach c/ Tarnowskich Górach d/ Zabrze
- Wielce zasłużony dla śląskiego hutnictwa John Baildon (1772-1846), zmarły i pochowany w Gliwicach, z pochodzenia był
a/ Anglikiem b/ Irlandczykiem c/ Szkotem d/ Walijszczykiem
- Katowice – silnie zindustrializowana i zurbanizowana stolica naszego województwa – na swym obszarze posiada sporo terenów zielonych, a wśród nich między innymi
a/ 1 obszar Natura 2000 i 1 park krajobrazowy
b/ 1 park krajobrazowy i 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
c/ 1 park narodowy i 2 rezerваты przyrody
d/ 2 rezerваты przyrody i 2 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

10. Repty Śląskie (dzielnica Tarnowskich Gór) powinny kojarzyć się nie tylko z Górnośląskim Centrum Rehabilitacji i Sztolnią Czarnego Pstrąga, lecz także z najstarszą/-ym w Polsce

a/ cisem b/ kasztanem jadalnym c/ lipą drobnolistną d/ sosną

11. Bohater legendy, Świetlik – tajemniczy mężczyzna w czarnym surducie i cylindrze z zapalonym cygarem w ustach, który uchronił dwie kobiety przed zgubieniem drogi do domu w ciemnościach – ma swój pomnik w

a/ Bytomiu b/ Sosnowcu c/ Tychach d/ Zawierciu

12. Muzeum Chleba (obecnie: Muzeum Chleba, Szkoły i Ciekawostek) w Radzionkowie otwarto

a/ na przełomie XX i XXI w. b/ w XIX w.
c/ w latach 50-tych XX w. d/ w 1934 r.

13. Słynne miasto-ogród – osiedle Giszowiec z początku XX w. (obecnie dzielnica Katowic) „zagrało” w filmie

a/ „Bogowie” Łukasza Palkowskiego b/ „Ogród rozkoszy ziemskich” Lecha Majewskiego
c/ „Paciorki jednego różańca” Kazimierza Kutza d/ „Sami swoi” Sylwestra Chęcińskiego

14. Z inicjatywy wojewody katowickiego, generała Jerzego Ziętka powstał/-a

a/ Politechnika Śląska w Gliwicach b/ Teatr Rozrywki w Chorzowie
c/ Uniwersytet Śląski w Katowicach d/ Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku w Chorzowie

15. Urodzony i upamiętniony w Skoczowie Jan Sarkander, kanonizowany przez Jana Pawła II w 1995 r., to święty jednoczący narody: Polski i

a/ Czech b/ Serbii c/ Słowacji d/ Węgier

16. Józef Londzin (1862-1929) – orędownik polskości na Śląsku Cieszyńskim, aktywny działacz cieszyńskich towarzystw turystycznych, inicjator powstania polskich schronisk na Ropiczce i Stożku oraz Muzeum Śląskiego w Cieszynie – był

a/ etnografem i wytwórcą instrumentów ludowych b/ geografem i kartografem
c/ księdzem i katechetą d/ wykładowcą Uniwersytetu Jagiellońskiego

17. Ustroń – znane uzdrowisko, górską miejscowość wypoczynkowa i turystyczna – w XVIII-XX w. był ośrodkiem przemysłowym. Najprężniej działało tu

a/ hutnictwo i kuźnictwo b/ przędzalnictwo i tkactwo
c/ szklarstwo d/ wytwarzanie ceramiki kamionkowej

18. Sanktuarium „Na Górcze” na południowym stoku Magury w Szczyrku jest od ponad 100 lat miejscem lokalnego kultu

a/ Matki Bożej b/ św. Anny c/ św. Jakuba d/ św. Walentego

19. Gwałtowny rozwój tradycji browarniczych w Żywcu w połowie XIX w. zawdzięczamy rodzinie

a/ Habsburgów b/ Hochbergów c/ Komorowskich d/ Wielopolskich

20. W Czadecze – przysiółku Jaworzynki (gmina Istebna) możemy odwiedzić Bank Genów i Muzeum

a/ Buki b/ Jodły c/ Jawora d/ Świerka

21. Ochodzita i Koczy Zamek górują nad

a/ Brenną b/ Koniakowem c/ Korbielowem d/ Milówką

22. W Podlesicach ma siedzibę Centralna Stacja Ratunkowa GOPR Grupy

a/ Beskidzkiej b/ Górnośląskiej c/ Jurajskiej d/ Podhalańskiej

23. Siewierz (obecnie gmina miejsko-wiejska w powiecie będzińskim z ok. 5 tys. mieszkańców) w latach 1443-1790

a/ był drugą – obok Nysy – stolicą feudalnego księstwa biskupów wrocławskich
b/ był stolicą niepodległego świeckiego księstwa rządzonego przez biskupów krakowskich
c/ należał do Polski
d/ należał do Czech

24. Wancerzów (gmina Mstów w powiecie częstochowskim) słynie z
 a/ dwóch dobrze zachowanych wiatraków holenderskich
 b/ jaskini polodowcowej
 c/ ufortyfikowanego zespołu klasztorowego
 d/ zabytkowej stacji historycznej Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej
25. Szlak Orlich Gniazd przebiega przez województwa: śląskie i małopolskie. Który z jego zamków **nie** leży w woj. śląskim?
 a/ Bąkowiec b/ Ogrodzieniec c/ Olsztyn d/ Pieskowa Skała
26. Na tzw. Przeprosnej Górcie w Siedlcu (między Mstowem a Częstochową) znajduje się pierwsze w Polsce sanktuarium
 a/ św. Alberta Chmielowskiego b/ św. Ojca Pio
 c/ św. Rafała Kalinowskiego d/ św. Urszuli Ledóchowskiej
27. Najśłynniejszym w Polsce ośrodkiem wyrobu sztucznych choinek i plecionek z wiórków drewna osikowego są
 a/ Kalety b/ Koziegłowy c/ Szczekociny d/ Świętochłowice
28. Odwiedzając Lelów (powiat częstochowski) z pewnością zetkniemy się z terminami „ciulim”, „czulent” i „ohel”. Mają one związek z tradycją
 a/ ormiańską b/ tatarską c/ turecką d/ żydowską
29. W miejscowościach Panki i Kuźnica Stara (powiat kłobucki) przez kilka wieków wydobywano
 a/ rudę żelaza b/ torf c/ węgiel kamienny d/ złoto
30. Wysokość wieży bazyliki jasnogórskiej wynosi
 a/ 72 m b/ 83 m c/ 95 m d/ 106 m
31. Terminem „Kraina Tysiąca Jezior” określane jest/są
 a/ liczne jeziora nad Wartą w powiecie międzychodzkiem b/ Mazury
 c/ Pojezierze Pomorskie d/ Pojezierze Wielkopolskie
32. Najstarszy zabytek Białowieży – obelisk z połowy XVIII wieku – upamiętnia
 a/ budowę carskiego Pałacu w Białowieży
 b/ królewski dekret o częściowej ochronie przyrody w Puszczy Białowieskiej
 c/ spotkanie króla Zygmunta Augusta z Barbarą Radziwiłłówną w Puszczy Białowieskiej
 d/ wielkie łowy króla Augusta III Sasa w Puszczy Białowieskiej
33. Wieś Zalipie w województwie małopolskim (między Tarnowem a Buskiem-Zdrojem) słynie z wciąż żywej tradycji
 a/ konkursów na najdłuższą i najpiękniejszą palmę wielkanocną
 b/ malowania chat (i nie tylko) kolorowymi ornamentami, głównie kwiatowymi
 c/ mycia drewnianych chat wodą z mydłem 2 razy w roku – na Wielkanoc i Boże Ciało
 d/ święta miodobrania z uroczystą degustacją miodu lipowego
34. W kilku polskich miastach znajdują się rynki o nietypowym, trójkątnym kształcie (np. Brodnica, Jaworzno, Sępólno Krajeńskie) – najbardziej znany jest ten w
 a/ Łowiczu b/ Olecku c/ Opatowie d/ Pułtusku
35. Długość Głównego Szlaku Świętokrzyskiego wynosi ok.
 a/ 100 km b/ 140 km c/ 450 km d/ 500 km
36. Wielki Złot Słowian w maju 2016 r. (impreza z elementami rekonstrukcji historycznych wpisująca się w obchody 1050-lecia Chrztu Polski) odbył się
 a/ nad Jeziorem Lednickim b/ na wyspie Wolin
 c/ przed bazyliką prymasowską w Gnieźnie d/ w Legnickim Polu
37. Skała Słonecznik, Wielki Szyszak i Śnieżne Kotły znajdują się w
 a/ Górach Sowich b/ Górach Stołowych c/ Karkonoszach d/ Masywie Śnieżnika

38. Jaworzyna Śląska (k. Wałbrzycha) znana jest z wytwórni porcelany stołowej, a także z organizowanej od 2011 r.

a/ „Gali Parowozów”

b/ imprezy plenerowej „W poszukiwaniu złotego pociągu”

c/ „Letniej nocy filmów komediowych”

d/ „Sudeckiej Setki” – marszobiegu górskiego na 100 km

39. Częściowo zachowany warowny zamek w Świeciu nad Wisłą to jeden ze 125 zamków krzyżackich wybudowanych na obszarze dzisiejszej północnej Polski. Były wznoszone **głównie**

a/ w oparciu o konstrukcje ziemno-drewniane

b/ z cegły i kamienia

c/ z drewna łączonego przy pomocy haków

d/ z gliny i trzciny

40. Dwie części miasta Dziwnowa (na wyspie Wolin i Mierzei Dziwny) łączy

a/ most rozsuwany

b/ most zwodzony

c/ przeprawa promowa

d/ tunel pod dnem Cieśniny Dziwnej

41. Najwyższym punktem województwa podkarpackiego jest

a/ Lackowa w Beskidzie Niskim

b/ Słonny w Górach Słonnych

c/ Tarnica w Bieszczadach

d/ Trohaniec w paśmie Otrytu

42. W Magurskim Parku Narodowym chroni się fragmenty

a/ Beskidu Małego

b/ Beskidu Niskiego

c/ doliny górnego Sanu

d/ Gór Sanocko-Turczańskich

43. Tylko jedno miasto w województwie podkarpackim posiada w oficjalnej nazwie człon „Zdrój”. Jest nim

a/ Iwonicz

b/ Jarosław

c/ Jasło

d/ Mielec

44. Obok parku etnograficznego w Kolbuszowej, najcenniejszym skansenem w województwie podkarpackim (z przepięknym rynkiem galicyjskim) jest Muzeum Budownictwa Ludowego w

a/ Dukli

b/ Kalwarii Paławskiej

c/ Krempnej

d/ Sanoku

45. Słynne koncerty w Leżajsku na jednych z najwspanialszych barokowych organów w Polsce (734 registry i 5894 piszczałki) odbywają się w kościele

a/ augustianów

b/ benedyktyków

c/ bernardynów

d/ filipinów

46. Najbardziej znanym zabytkiem Baranowa Sandomierskiego jest

a/ gotycki ratusz

b/ hala spacerowa dawnego uzdrowiska

c/ renesansowy zamek

d/ sanktuarium prawosławne

47. Ze względu na niewielką odległość, wizytę w zespole zamkowo-parkowym Krasickich w Krasicy warto zaplanować udając się do

a/ Krosna

b/ Łańcuta

c/ Przemyśla

d/ Tarnobrzegu

48. To niespełna 6-tysięczne miasto nad Sanem przed II wojną światową miało ok. 4 tys. mieszkańców, z czego 2 i pół tys. stanowiła populacja Żydów – potomków uchodźców z Hiszpanii. Do dziś pozostała synagoga (obecnie muzeum) oraz obszerny fragment cmentarza z kilkuset zachowanymi macewami i nową tablicą ku czci zamordowanych w obozie zagłady w Bełżcu. Opis dotyczy

a/ Leska

b/ Pruchnika

c/ Przeworska

d/ Rymanowa

49. Wieś Blizne słynie z/ze

a/ drewnianego kościoła wpisanego na Listę UNESCO

b/ neolitycznych kopalni krzemienia pasiastego (Pomnika Historii)

c/ rezerwatu geologicznego – skałek przypominających ludzkie postaci

d/ sztucznie stworzonego „skrzyżowania rzek” pod kątem prostym

50. Żarnowiec k. Krosna związany jest z Marią Konopnicką, ponieważ

a/ spędziła tam dzieciństwo i młodość

b/ tam zmarła i została pochowana

c/ to miejsce jej urodzenia

d/ znajduje się tam dworek подарowany jej jako dar społeczeństwa – obecnie muzeum